

aan DB
van Erik Bruinsma

onderwerp Jaarlijkse verantwoording BSN toegangen
datum 15 april 2025

Totaaloverzicht BSN toegangen CBS

Het CBS wil toegang tot BSN tot het minimum beperken. In Q1 2022 zijn door de divisies EBN, SER en DRI verbeterplannen ingediend om de komende jaren te komen tot een gecontroleerde en verantwoorde reductie. BIM heeft in 2024 voor het eerst een complete inventarisatie gemaakt. De voortgang van deze reductie wordt jaarlijks aan het DB teruggekoppeld door middel van deze jaarlijkse rapportage. In 2024 is door het DB besloten om in het voorjaar 2025 nog eenmaal te rapporteren. Vanaf 2025 worden de verbeteracties verantwoord in de Q-rapportages.

In verband met de uniformiteit is de telling op procesniveau. Revisies en verbetertrajecten vinden per proces plaats, waardoor het eenvoudiger is om het aantal toegangen te monitoren per proces dan het aantal personen. Dat betekent dat, met name voor SER, personen meerdere keren geteld worden (een medewerker die verantwoordelijk is voor meerdere processen wordt meerdere keren geteld). Om die reden is tussen haakjes ook het aantal personen in onderstaande cijfers neergezet indien relevant.

Het aantal BSN toegangen is gedaald van meer dan duizend toegangen in september 2021 (nog niet alles was toen meegeteld als toegang) naar 393 toegangen in 2025 een afname van minimaal 65 procent. Maar de belangrijkste winst hierin is dat we afgelopen jaren grip hebben gekregen op de toegang tot BSN gegevens en dat we daar waar dat niet nodig was hebben aangepakt.

Tabel 1. Aantal BSN toegangen per divisie naar reden benodigde toegang

Reden BSN toegang	DRI	SER	EBN	BVS	Totaal
Standaard toegang					
1. Noodzakelijk voor de bedrijfsvoering eigen personeel	0	0	0	102	102
2. Noodzakelijk voor het vervolg van het statistisch proces (zoals verrinnen)	0	61	39	0	100
Tijdelijke toegang					
3. In afwachting van een verbetertraject of revisie	0	98	48	2	148
4. Alternatieven zijn technisch niet mogelijk of de inspanningen zijn niet proportioneel.	20	23	0	0	43
Totaal september 2021	91	172 (p)	595	?	-
Totaal eind 2022/ begin 2023	27	360 (166 p)	296	21?	704
Totaal eind 2023/ begin 2024	20	244 (149p)	123	104	491
Totaal 2025	20	182(139p)	87	104	393

Reductie DRI

Bij DRI heeft in 2024 aangegeven geen verdere reductie meer te kunnen bewerkstelligen. De toegangen die er nu nog zijn betreffen voornamelijk functioneel beheerders en twee statistieken waarbij BSN toegang noodzakelijk is voor het verwerken van de gegevens, namelijk bij de doodsoorzakenstatistiek en het project Kwaliteit Basisregistratie. DRI zal zich vooral richten op verprinnen in plaats van verder afschermen aan de poort.

Reductie SER

Bij SER is de dataverwerking decentraal georganiseerd waarbij ieder team verantwoordelijk is voor één of meerdere statistische thema's en alleen voor deze thema's de ruwe databestanden ontvangt van bronhouders. Veel teams binnen SER hebben daarom toegang tot bestanden met BSN. Er is hier doorgaans geen snelle reductie mogelijk door aanpassingen van autorisaties, de reductie zal plaats moeten vinden door aanpassingen in het productieproces zelf, maar er zal altijd een minimum aantal personen toegang tot BSN nodig hebben voor kwaliteitscontrole aan de poort (reden 2: noodzakelijk voor het verdere statistisch proces). Bij nieuwe statistieken (en dataleveringen) komen er dus ook toegangen bij. Daarnaast is SER/CBS zelf ook registerhouder van de doodsoorzaken.

Het totale aantal BSN-toegangen bij SER op procesniveau is sinds eind 2022 afgenomen van 360 tot 182. Dat is een reductie van bijna 50%, vooral door verbetertrajecten en revisies. De netto reductie is overigens nog getemperd doordat op een aantal plekken nieuwe medewerkers bij één of meerdere processen BSN-toegang hebben verkregen. Dit is onder meer het geval geweest bij het herontwerp motorvoertuigen en bij de Centrale Bestandskoppeling (CBK). En naast dat bij zes processen in 2024 het verwerken van BSN's volledig is afgebouwd zijn er het afgelopen jaar ook nieuwe processen toegevoegd waarbij BSN-toegang bestaat. Verder zijn er mitigerende maatregelen uitgevoerd gericht op het voorkomen en terugbrengen van het aantal SPOK's (dit zijn de medewerkers die gekenmerkt worden als single point of knowledge). Dit zorgt binnen SER juist voor het doen toenemen van het aantal BSN toegangen.

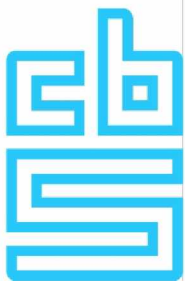
Reductie EBN

Het totale aantal BSN-toegangen bij EBN is sinds eind 2022 afgenomen van 296 tot 87. Dat is een reductie van 70%, als gevolg van doorgevoerde verbetertrajecten. Met het nemen van de in 2024 voorgenomen reductiemaatregelen zit EBN voorlopig aan het maximaal te behalen resultaat. Pas na volledige realisatie van de herbouw van het ABR kan nog een laatste, beperkte reductie worden behaald.

Voor KIO is de afbouw naar nul BSN-toegangen afgerond zoals in het Jaarplan voor 2024 beoogd. KIO maakt geen gebruik meer van BSN in de data en heeft dus ook geen toegang meer tot BSN. Dit als gevolg van het herontwerp Bedrijvendemografie wat is afgerond. In januari heeft nog een laatste toets plaatsgevonden door het dubbeldraaien van de jaarcijfers. Het resultaat is dat het herontwerp niet enkel bij de kwartaalcijfers maar ook bij de jaarcijfers de juiste output genereert.

Binnen IHG was voor 2024 beoogd dat het BSN niet meer opgenomen zou worden in de analysetooling door te gaan maskeren. De daarmee beoogde reductie van 35 personen is conform planning behaald. Het daarnaast door IHG voorgenomen doel om eind 2024 terug te gaan naar zo'n 5 a 10 mensen met BSN toegang is ook behaald. IHG breed geldt dat er eind 2024 nog 5 toegangen resteren. Wel dient vermeld te worden dat er nog een aantal zaken zijn die opgepakt moeten worden. Hiervoor zal nog een analyse starten. Er is bijvoorbeeld gebleken dat IHG ook BSNBTW nummers binnen krijgt waar geen BTW identificatienummer bij hoort wat niet zou mogen. Dit moet nog met de Belastingdienst afgestemd worden.

De verdere beperking voor ERB buiten de Eenhedenomgeving (EHO) om volgt pas na herontwerp van het ABR. Voor een deel van de medewerkers geldt net als eind 2023 dat er nu nog geen

beperking kan worden toegepast. Een benodigd te maken onderscheid voor een specifieke groep is technisch niet mogelijk in het huidige systeem. Dit wordt bij het herontwerp meegenomen. Binnen ERB hebben, met uitzondering van het management en de managementondersteuning, alle medewerkers toegang tot gegevens met BSN. Deze toegangen zijn noodzakelijk voor het vervolg van het statistisch proces (zoals verRINnen). Ten opzichte van vorig jaar zijn de toegangen desondanks met 4 afgenomen naar 39.

De raadpleegmodule is verdwenen in 2024 waardoor de daarvoor resterende 4 BSN toegangen gereduceerd zijn tot 0.

Bij ERB zit de mogelijke reductie van BSN-toegangen verder zoals bekend vooral in aanpassingen in het proces van toegangsverschaffing via het ABR. Het ABR kan zoals eerder al gemeld pas BSN-vrij gemaakt worden bij een grootschalig herontwerp, wat in de komende jaren wordt gerealiseerd. De voor 2024 beoogde reductie met 50 procent tot 20 toegangen tot de EHO eind 2024 is niet behaald. De stand van 1 januari 2025 was niet beschikbaar waardoor gerekend is met de laatste update van 28 maart. Daaruit is gebleken dat de toegangen met 3 gestegen zijn tot 43. (aantal personen CBS toegang tot BSN 11 + Congo (5 beheer + 27 werk) = 43)

Reductie BIM – BVS en ITC

Het aantal gerapporteerde BSN-toegangen van BIM is in 2024 vastgesteld op 104 Deze zijn allen toe te schrijven aan bedrijfsvoeringsprocessen of ondersteunende diensten. Zie hierbeneden een overzicht per organisatieonderdeel of categorie:

- Personeel en organisatie (sector BPO): 10 toegangen
- Control & bedrijfsadministraties (sector BCB): 37 toegangen
- Functioneel beheer bedrijfsadministratiesysteem (BBM): 14 toegangen
- Beheer overige IT-systemen (team BTS): 43 toegangen

102 van de BSN-toegangen zijn standaard noodzakelijk voor de uitvoering van de taken van de betreffende medewerkers. Bij 2 BSN-toegangen is een mogelijkheid gevonden om de kerntaken te vervullen zonder deze toegangen.

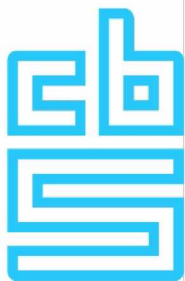
BIM is in 2024 samengegaan met CSB die geen BSN toegangen beheert. Daarnaast is er een nieuwe Hoofddirectie bijgekomen, ITC die eerder onder BIM viel.

BSN beperking door verbetertrajecten en revisies per divisie

CBS breed zijn er 393 BSN toegangen nodig. 148 toegangen zijn tijdelijk nodig omdat voor deze processen al acties zijn gestart of ingepland zijn, zoals een revisie of een verbetertraject. Hieronder een overzicht per divisie en de verwachte opbrengst na 1 jaar en na afloop van het verbetertraject of divisie.

Tabel 2. Verwachte BSN reductie, aantal toegangen na 1 jaar en na afloop verbetertraject/revisie

Divisie	Soort actie	Aantal	Na 1 jaar	Na afloop
Totaal		148	98 (-50)	42 (- 106)
SER	Revisies:	37	23 (- 14)	4 (- 33)
	- Integrale Inkomens- en Vermogens Statistiek			
	- Motorvoertuigen			
	- Wegvervoer			
	Naar aanleiding van 15 verbetertrajecten	61	50 (- 11)	13 (- 48)
EBN	Naar aanleiding van verbetertrajecten	43	20 (-23)	20 (-23)
	- Afbouw toegang EHO			

	- IHG	5	5 (-0)	5 (-0)
BIM	Functioneel beheer van Afas (BBM) zijn 2 BSN-toegangen geïdentificeerd die niet strikt noodzakelijk zijn. Deze zullen in 2024 worden gestopt	2	0 (-2)	0 (-2)

BSN toegangen waarvoor geen werkbaar alternatief is

CBS breed zijn er 43 BSN toegangen waarvoor aangegeven is dat er (nog) geen technische alternatieven zijn, of waar vermindering van BSN toegangen buitenproportionele inspanningen vereisen. Hieronder een overzicht met een toelichting per proces.

Tabel 3. Impactanalyse BSN toegangen waarvoor (nog) geen technisch alternatief is

Divisie	Impactanalyse	Aantal BSN
Totaal		43
DRI	<u>Stoppen project Kwaliteit Basisregistratie</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data. Het project Kwaliteit Basisregistratie is een doorlopend project waar daadwerkelijk BSN nummers nodig zijn (in dit project wordt o.a. nagegaan of de gegevens uit het BRP overeenkomen met gegevens uit het BAG).	5
	<u>Stoppen doodsoorzaken statistiek</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data. Voor Doodsoorzaken geldt al een zeer strikt beveiligingsbeleid. Medewerkers die de formulieren verwerken (handmatig) werken altijd vanuit kantoor en hebben een geheimhoudingsverklaring moeten tekenen. Ook worden binnen gekomen formulieren in vergrendelde bakken opgeslagen. Hierin valt geen verdere reductie te behalen.	5
	<u>Geen BSN gegevens in DSS bestanden</u> - Niet proportioneel Team DSS Regelt de opslag en vindbaarheid van CBS data en de beschikbaarstelling van data aan interne statistische gebruikers en levert soortgelijke diensten voor externe partijen. Functioneel beheerders (FB) kunnen in de datasets BSN inzien als het meegeleverd word door de bronhouders (wat tegen het beleid van het CBS is). Toegang tot een dataset van een FB moet expliciet worden verleend door een statistisch team en alles wordt gelogd. Gezien de zeer kleine kans dat er binnen DSS door een FB inzicht verkregen kan worden in BSN data, en het geringe aantal FB, wordt geadviseerd om niks te wijzigen in de bestaande processen.	4
	<u>Beleidsinformatie Jeugdhulp</u> : voor verdere afbouw zijn extra functionaliteiten nodig in het Design van Beleidsinformatie Jeugdhulp. DRI zet nu in op verprinnen in het verdere proces ipv het afschermen van gegevens aan de poort.	6
SER	<u>SAL: (careers of doctorate holders)</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data. Het volledig uitbannen van BSN uit dit proces is onwenselijk omdat dit de kwaliteit van het steekproefkader omlaag zou brengen. Door het opzetten van een aanwasbestand hoeft de BSN voor de reeds aangeleverde jaren echter niet langer bewaard te blijven en vragen we op gezette tijden enkel voor recent gepromoveerden) BSN op. Over deze informatie hoeven we dan slechts voor korte duur te beschikken, namelijk enkel bij het uniformeren van de data. Vervolgens laten we het opgevraagde deel verrinnen en voegen we dit toe aan het aanwasbestand.	4
	<u>SES: (bijstandsdebiteuren – en fraudestatistiek, bijstandsuitkeringenstatistiek, re-integratie door gemeenten, statistiek Wet Inburgering)</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data (en vertraging statistiek)	10

	Met gemeenten moet op recordniveau gecommuniceerd kunnen worden om de kwaliteit te kunnen waarborgen. Daarbij wordt BSN gebruikt. Afschermen BSN betekent herbouw van het verwerkingssysteem waarbij analyse plaatsvindt op ver(p)rinde data, maar waarbij zonder menselijke tussenkomst ook op bsn-niveau probleemgevallen terug kunnen worden gekoppeld naar gemeenten. Voorwaarde is verder dat leveringen van gemeenten vrijwel altijd technisch ok moeten zijn, want anders blijft snelle toegang tot BSN nodig wil er geen vertraging optreden.	
	<u>SES (baselines centrale bestandskoppeling) - Noodzakelijk voor het vervolg van het statistisch proces (verrinnen)</u> Een deel van de werkzaamheden van de Centrale Bestandskoppeling kan automatisch verrind worden. Een ander deel niet (vooral ASD en RA).	6
	<u>SES (Caribisch Nederland: banen en lonen) - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data</u> Het betreft een SEDULA nummer van Caribisch Nederland. SEDULA is een combinatie van geboortedatum + eilandnummer, wordt wel als BSN beschouwd. Toegang is nodig om geslacht te kunnen imputeren alvorens te verrinnen. Nu is er geen andere optie voorhanden.	2
	<u>SQS (onderwijsachterstandenindicator PO) - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data</u> De BSN-toegang is nodig om het koppelresultaat van een kleine steekproef die essentieel is voor de risico-indicatoren onderwijsachterstanden te maximaliseren. Het gaat hierbij specifiek om toegang tot namen, adressen en geboortedatums. SER ziet geen mogelijkheden om hetzelfde koppelresultaat te krijgen zonder toegang tot deze data. Duur van toegang zou beperkt kunnen worden door de betreffende onderzoeker alleen gedurende het onderzoek rechten te geven op deze informatie. Dat zou betekenen dat er eens in de drie jaar twee maanden toegang moet worden verleend aan een onderzoeker.	1